

CẦN LÀM GÌ ĐỂ GIÚP HỢP TÁC XÃ TIẾP CẬN ĐƯỢC NGUỒN VỐN TÍN DỤNG?

Nguyễn Văn Tạo

What is needed to do for the agricultural co-operatives could access credit fund?

(Summary)

According to the information from Cooperative Association, by 2005 in the whole country there are 17133 agricultural cooperatives with 11,7 million co-op members. The income of Cooperatives is low, estimated at 7,1% of GDP, due to 76% of total number of cooperatives lacking capital. For the cooperatives could access credit fund it is necessary that the cooperatives have to increase productivity of farming activities. On the other side, it is needed to apply the credit regulations favourable to co-op members.

Thực hiện Nghị quyết số 13/CT-TW ngày 18/3/2002 Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương khoá IX về tiếp tục đổi mới, phát triển và nâng cao hiệu quả kinh tế tập thể, Luật HTX năm 2003 được Quốc hội thông qua, các Nghị định của Chính phủ quy định thi hành Luật HTX, chính sách, định hướng chiến lược phát triển HTX; được sự chỉ đạo của các Bộ, ngành, các tổ chức chính trị-xã hội, cấp uỷ và chính quyền đã triển khai có kết quả việc củng cố, phát triển HTX. Theo Liên minh HTX Việt Nam, đến cuối năm 2005 cả nước đã có 17.133 HTX đang hoạt động với 11,7 triệu xã viên gia nhập. Trong đó có 8.511 HTX nông nghiệp, 620 HTX thương mại và dịch vụ, 2.151 HTX tiểu thủ công, 512 HTX xây dựng, 489 HTX thuỷ sản, 1.113 HTX vận tải, 917 Quỹ tín dụng nhân dân, 2.621 HTX điện năng, 49 HTX môi trường, 150 HTX khác; ngoài ra còn có 320.000 tổ hợp tác (Báo KTHH số 8 ngày 23/2-1/3/2006). Về nội dung hoạt động và chất lượng đã có những tiến bộ đáng kể. Nhiều HTX có hoạt động đa ngành nghề, có đến 70% HTX thực hiện 5 khâu dịch vụ trở lên trong đó 30% có thực hiện 7 đến 8 khâu dịch vụ. Việc mở rộng ngành nghề không chỉ tăng thêm thu nhập cho HTX mà còn tạo công ăn việc làm cho xã viên. Tuy nhiên, còn đến 78% HTX nông nghiệp chưa có trụ sở riêng, vốn cổ phần chỉ đạt 65% vốn đăng ký, số vốn xã viên chiếm dụng chưa thu hồi được còn khá lớn; có 113/585 HTX thuỷ sản bị giải thể (chủ yếu là HTX đánh bắt xa bờ). Thu nhập từ kinh tế HTX còn thấp, năm 2004 là 7,1% GDP. Một trong những nguyên nhân đó là có 76% HTX thiếu vốn mở rộng sản xuất, kinh doanh (Thời báo Kinh tế số 43 ngày 1/3/2006). Rất ít số HTX được vay các nguồn vốn tín dụng.

Theo số liệu của 2 Ngân hàng Thương mại nhà nước chủ yếu cho vay đối với kinh tế HTX là ngân hàng NN & PTNT và ngân hàng Công thương thì tỷ lệ dư nợ của

HTX so với tổng dư nợ rất thấp. Cụ thể: Ngân hàng NHNN & PTNT: Năm 1998 là 0,22%, năm 1999 là 0,20%, năm 2000 là 0,17%, năm 2001 là 0,16%, năm 2002 là 0,18%, 6 tháng đầu năm 2003 là 0,24%. Ngân hàng Công thương: Cho vay ngắn hạn năm 1998 là 0,77%, năm 1999 là 0,80%, năm 2000 là 0,75%, năm 2001 là 0,57%, năm 2002 là 0,53%.

Cho vay trung và dài hạn năm 1998 là 1,08%, năm 1999 là 0,77%, năm 2000 là 0,50%, năm 2001 là 0,43%, năm 2002 là 0,36%.

Thời gian qua, Nhà nước đã ban hành nhiều chính sách tín dụng đối với HTX, như: Quyết định số 67/1999/QĐ-TTg ngày 30/3/1999 về một số chính sách tín dụng phục vụ phát triển nông nghiệp và nông thôn; Quyết định số 146/2001/TTg ngày 2/10/2001 về việc xử lý nợ tồn đọng trước năm 1996 của HTX Nông nghiệp; Quyết định số 80/2002/QĐ-TTg ngày 24/6/2002 về cho vay đối với người sản xuất, doanh nghiệp ký kết hợp đồng tiêu thụ nông sản hàng hoá và nhiều quyết định khác. Đặc biệt là Nghị định số 88/2005/NĐ-CP ngày 11/7/2005 về một số chính sách hỗ trợ, khuyến khích phát triển HTX...

Ngân hàng Nhà nước, Bộ Tài chính cũng đã ban hành nhiều thông tư, chỉ thị để các tổ chức tín dụng thực hiện chính sách tín dụng theo quy định của Chính phủ. Trong đó, các Ngân hàng thương mại cũng đã có những quy định cụ thể áp dụng các cơ chế đảm bảo tiền vay, như: Ngân hàng NHNN và PTNT ban hành quyết định số 72/QĐ-HĐQT ngày 31/2/2002 về quy định cho vay đối với khách hàng; Quyết định số 300/QĐ-HĐQT ngày 24/9/2003 thực hiện đảm bảo tiền vay trong hệ thống. Ngân hàng Công thương cũng đã ban hành Quyết định số 49/QĐ-NHCT ngày 31/6/2002 về cho vay đối với khách hàng; Quyết định số 67/QĐ-HĐQT-NHCT ngày 27/5/2003 hướng dẫn

thi hành Nghị định số 85/2002/NĐ-CP của Chính phủ trong hệ thống.

Tuy nhiên, thực tế hoạt động trong thời gian qua cho thấy, chính sách tín dụng của Nhà nước chưa đến với HTX, vốn tín dụng chưa đủ liều lượng cần thiết để thúc đẩy kinh tế HTX phát triển, nâng cao hiệu quả.

I. NGUYÊN NHÂN

a. Nguyên nhân từ phía HTX: Năng lực tài chính của đa số HTX còn thấp: Vốn đầu tư vào tài sản cố định chiếm từ 70- 95%, nên vốn lưu động thiếu: (HTX Tiểu thủ công nghiệp và đạt khoảng 2,4 tỷ đồng, HTX Nông nghiệp chỉ có 637 triệu đồng). Phân chênh lệch nợ phải thu lớn hơn nợ phải trả bình quân 100 triệu đồng (Thời báo Ngân hàng số 63 ngày 10/8/2005); tài sản, máy móc thiết bị lạc hậu không đủ giá trị để thế chấp khi vay vốn.

Thiếu dự án đầu tư, phương án sản xuất kinh doanh có hiệu quả. Tâm lý ỷ lại vào sự hỗ trợ của nhà nước còn tồn tại ở một số HTX. Năng lực quản trị, điều hành của Ban quản trị chưa đáp ứng được yêu cầu, nên khó đáp ứng yêu cầu xin vay; chủ nhiệm HTX thường thay đổi nên tính chịu trách nhiệm chưa cao.

b. Nguyên nhân từ phía ngân hàng: Theo phần lớn các Ngân hàng thương mại do trình độ lập dự án đầu tư, phương án kinh doanh năng lực quản lý điều hành của phần lớn HTX chưa đáp ứng được yêu cầu nên gặp khó khăn khi làm thủ tục vay vốn; các ngân hàng cũng sợ mất vốn do chủ nhiệm HTX thường hay thay đổi, không có người chịu trách nhiệm đến cùng các món vay. Về phía ngân hàng, các ngân hàng thương mại thường chỉ có quy định thể thức, điều kiện vay vốn cho tất cả các loại khách hàng mà chưa có quy định, hướng dẫn riêng cho HTX, chưa chủ động hướng dẫn, tạo thuận lợi cho HTX xin vốn vay.

c. Về phía các cơ quan Nhà nước: Sau khi Chính phủ ban hành Nghị định số 88/2004/NĐ-CP về một số chính sách hỗ trợ, phát triển HTX trong đó có chính sách tín dụng chưa được các Bộ, Ngành có liên quan ban hành thông tư hướng dẫn thực hiện.

II. MỘT SỐ KIẾN NGHỊ

Để các HTX tiếp cận được nguồn vốn tín dụng, theo chúng tôi cần có những giải pháp sau

1. Các HTX tự đổi mới nâng cao hiệu quả hoạt động

Các HTX phải thực sự vươn lên, nâng cao hiệu quả hoạt động, kinh doanh; kết nạp thêm xã viên, kêu gọi

xã viên đóng góp bằng tiền hoặc tài sản để tăng vốn; tăng cường cơ sở vật chất, kỹ thuật, mở rộng dịch vụ, ngành nghề, coi trọng công tác tiếp thị, xây dựng thương hiệu để mở rộng thị trường; nâng cao năng lực quản trị điều hành của Ban quản lý; trong quá trình xây dựng dự án đầu tư, phương án sản xuất, kinh doanh và sử dụng vốn vay cần quán triệt tinh thần tiết kiệm, minh bạch, công khai kết quả tài chính trước Đại hội xã viên; tăng thu nhập cho xã viên thông qua cung ứng các dịch vụ, phân phối lợi tức hàng năm; tranh thủ sự giúp đỡ của Đảng bộ, chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội ở địa phương, hướng dẫn của các tổ chức tín dụng khi có nhu cầu vay vốn, tham gia đầy đủ các lớp bồi dưỡng đào tạo nhằm nâng cao trình độ quản trị, điều hành và kỹ thuật, nghiệp vụ.

2. Về phía các tổ chức tín dụng

Tạo điều kiện thuận lợi cho HTX tiếp cận được vốn vay, như: Ban hành quy định riêng đối với HTX trước hết là đơn giản thủ tục vay vốn, những điều kiện vay cần được vận dụng linh hoạt hơn nhưng vẫn đảm bảo an toàn vốn vay; đối với các dự án đầu tư, phương án sản xuất, kinh doanh, dịch vụ sau khi thẩm định có hiệu quả có thể áp dụng cơ chế đảm bảo tiền vay bằng tài sản hình thành từ vốn vay. Phát hành "Sổ tay tín dụng cho HTX khi vay vốn" bằng việc cấp phát miễn phí nhằm giúp cho HTX hiểu các quy định cần thiết khi vay vốn. Tổ chức hội nghị khách hàng trong đó có HTX để phổ biến những chủ trương, chính sách, thủ tục cần thiết vay vốn, hướng dẫn phương pháp lập dự án đầu tư, phương án sản xuất kinh doanh cho cán bộ HTX.

3. Về các chính sách tín dụng của Nhà nước

Nhà nước cần có chính sách tín dụng hỗ trợ, nhất là đối với những HTX ở miền núi, vùng sâu, vùng xa, để có vị trí tương xứng trong nền kinh tế.

Đối với các dự án vay vốn đầu tư phát triển và khuyến khích đầu tư theo Luật khuyến khích đầu tư trong nước là những dự án lớn, phức tạp, trình độ lập dự án của HTX khó đáp ứng yêu cầu, giá trị dự án vốn vay không lớn; mạng lưới Quỹ hỗ trợ phát triển chỉ đến cấp tỉnh, thành phố các HTX khó có điều kiện tiếp cận. Vì vậy, đề nghị Chính phủ nên giao cho Ngân hàng thương mại Nhà nước cho vay hoặc được Quỹ hỗ trợ phát triển chấp thuận cho vay bằng hình thức hỗ trợ lãi suất sau đầu tư hoặc bảo lãnh vay vốn qua ngân hàng thương mại.

- Các Bộ, Ngành có liên quan sớm ban hành thông tư hướng dẫn Nghị định số 88/2004/NĐ-CP của Chính phủ. □